

ВПЛИВ ПРЕПАРАТУ «ВІТАН» НА АКТИВНІСТЬ ІМУННОЇ СИСТЕМИ У КОРОПА, ХВОРОГО НА КРАСНУХУ

Н. Й. Тушницька

Інститут біології тварин УААН

Наведені дані про вплив препарату «Вітан» на активність імунної системи у коропа хворого на краснуху коропа. Встановлено, що вітан знижує функціональну активність Т-лімфоцитів при застосуванні його в лікуванні хворого на краснуху коропа.

Краснуха або аеромоноз коропових риб відноситься до найбільш поширеного захворювання, яке наносить значну шкоду рибицтву [1, 2]. З метою лікування коропа при захворюванні краснухою рекомендується застосовувати розроблений недавно препарат «Вітан», який є аналогом препарату «ДОН-1R» і являє собою комплексний препарат, діючою речовиною в якому є γ -кротоноклатон [3, 4]. При захворюванні коропа краснухою вітан вносять у воду або згодують риbam з кормом. Вплив вітану на фізіологічний стан коропа при різних способах його застосування не вивчено. Проведені нами раніше дослідження показали, що вміст продуктів перекисного окислення ліпідів у крові хворого на краснуху коропа залежить від способу його введення. У зв'язку з цим, метою даної роботи було дослідження впливу препарату «Вітан» на функцію імунної системи у коропа при різних способах його введення [5].

Матеріали та методи. Дослід проведений на трьох групах дворічок лускатого коропа з клінікою захворювання краснухою, одержаного з фермерського господарства Городоцького району. У хворих риб були виразки на поверхні тіла. При патологоанатомічному розтині в черевній порожнині хворих риб виявлена значна кількість прозорого ексудату, зміни кольору печінки. У результаті мікробіологічних досліджень було встановлено, що хворі риби інфіковані бактеріями родин *Aeromonas* (*A. hydrophila*) і *Pseudomonas*. Досліджувані риби утримувалися в акваріумах об'ємом 0,3 м³, що містив воду, одержану з річки Верещиця, яка живить рибоводні стави. Воду в акваріумах регулярно збагачували киснем. Риби першої групи, яких не лікували, правили за контроль. Лікування риб другої групи проводили шляхом внесення вітану у воду акваріуму в кількості 0,005 мл на 100 л протягом двох днів з одноденною перервою. Риbam третьої групи «Вітан» вводили через зонд в кількості 10 мг на 1 кг живої маси риб протягом 10-ти днів з одноденною перервою між п'ятиденками. Регулярно проводили візуальний контроль за динамікою зменшення площі уражень на тілі риб. У кінці лікування від риб всіх груп одержували кров для дослідження шляхом пункції серця. В крові визначали кількість Т-лімфоцитів і окремих їх субпопуляцій та кількість В-лімфоцитів [6].

Одержані цифрові дані опрацьовували статистично.

Результати та обговорення. З наведених у таблиці даних видно, що різниці в загальній кількості Т-лімфоцитів у крові коропа обох дослідних груп порівняно до їх кількості у коропа контрольної групи невірогідні ($P < 0,5$). З цих даних випливає що застосування вітану в лікуванні коропа, хворого на краснуху, як шляхом внесення його в воду, так і шляхом орального його введення хворим риbam суттєво не впливає на утворення Т-лімфоцитів. Проте кількість Т-лімфоцитів з більшою (6–10) щільністю рецепторів у крові коропа обох дослідних груп була вірогідно менша ($P < 0,001$), а кількість Т-лімфоцитів з меншою кількістю рецепторів (3–5), більша, ніж у крові риб контрольної групи. Ці дані свідчать про зниження здатності Т-лімфоцитів до крові хворого на краснуху

коропа зв'язування чужорідних антигенів при дії на них вітану при обох способах його застосування.

Таблиця 1

Вміст окремих Т- і В- лімфоцитів у крові досліджуваних риб (M±m, n=3)

Форми лімфоцитів	Групи риб		
	контрольна	1-а дослідна	2-а дослідна
Т-лімфоцити загальні, % та кількість рецепторів	39,33±0,88	37,67±0,33	41,33±1,20
0	60,67±0,88	63,33±0,88	58,67±1,20
3-5	24,33±1,45	29,33±1,20*	32,33±2,33*
6-10	15,00±0,57	7,33±0,33***	9,00±0,75***
Т-лімфоцити активні, % та кількість рецепторів	33,67±0,88	30,67±1,76	32,33±2,03
0	66,33±0,88	72,67±1,76	67,67±2,03
3-5	20,33±0,33	21,67±0,66	24,33±1,33*
6-10	13,33±1,20	9,00±1,15*	8,00±0,58**
Т-лімфоцити хелпери, % та кількість рецепторів	32,00±1,00	30,67±0,88	32,33±0,88
0	68,00±1,00	69,33±0,88	67,67±0,88
3-5	24,00±0,57	23,67±1,67	24,33±0,88
6-10	8,00±0,58	7,00±0,76	8,00±0,58
Т-лімфоцити супресори, %	7,33±0,67	6,0±0,45	9,00±1,00
В-лімфоцити, % та кількість рецепторів.	27,33±1,76	28,33±1,45	26,67±1,20
0	72,67±1,77	71,67±1,45	73,33±1,20
3-5	17,33±1,73	21,00±1,53	19,67±0,33
6-10	10,00±0,53	7,00±1,00*	7,00±1,03*

Різниці в загальній кількості активних Т-лімфоцитів і кількості окремих їх субпопуляцій у крові коропа обох дослідних груп, у порівнянні з їх кількістю у крові коропа контрольної групи, подібні до різниць у загальній кількості Т-лімфоцитів і кількості високо- і низькоавідної їх форм, проте вони виражені дещо меншою мірою ($P<0,5$; $P<0,01$). Вони узгоджуються з зробленим вище висновком про зменшення функціональної активності Т-лімфоцитів у крові хворих на краснуху риб, порівняно до їх активності у крові риб контрольної групи, при дії на їх організм вітану при обох способах його застосування. З таким висновком узгоджується вірогідно менша кількість більш авідних В-лімфоцитів у крові коропа обох дослідних, порівняно до їх кількості у крові коропа контрольної групи ($P<0,05$).

Проте різниці у загальній кількості Т-лімфоцитів хелперів і кількості окремих їх субпопуляцій, а також різниці у загальній кількості В-лімфоцитів у крові коропа обох дослідних груп, порівняно до їх кількості у крові риб контрольної групи, при цьому були невірогідні ($P<0,5$).

Загалом, одержані результати свідчать, що препарат «Вітан», незалежно від способу його застосування при лікуванні коропа, хворого на краснуху, не впливає на продукцію Т- і В-лімфоцитів, проте призводить до зниження функціональної активності Т-лімфоцитів.

Ефективність лікування хворого на краснуху коропа при введенні вітану у воду, в якій він утримується, а також при оральному введенні його рибам приблизно однакова. В обох випадках ураження на шкірі риб затягувалися сполучною тканиною в середньому через 10 днів після початку лікування.

ВИСНОВКИ

1. Внесення препарату «Вітан» у воду, в якій утримувався хворий на краснуху коропа, у дозі 0,005 мг/100 мл або оральне введення його хворим рибам у кількості 10 мг/кг призводить до зниження функціональної активності Т-лімфоцитів крові.

2. Ефективність обох способів застосування вітану при лікуванні хворого на

краснуху коропа приблизно однакова: виразки на його шкірі зтягаються сполучною тканиною приблизно через 10 днів після початку лікування.

THE INFLUENCE OF «VITANE» ON THE ACTIVITY OF SICK ON GERMAN MEASLES CARP IMMUNE SYSTEM

N. J. Tushnitska

S U M M A R Y

Bringing «Vitane» into the water in dose 0,005 mg/100 ml or its oral usage in dose 10 mg/1kg leads to decrease of functional activity of T-lymphocytes. The effectiveness of both curing methods is approximately equal.

Л І Т Е Р А Т У Р А

1 Болезни прудовых рыб. / Багер О. Н. и др. — М.: Легкая и пищевая промышленность, 1981. — 320 с.

2 *Давыдов О. Н., Темниханов Ю. Д.* Болезни пресноводных рыб. — К.: ТОВ «Ветинформ», 2004. — 542 с.

3 «ДОН-1R». Засіб для профілактики та лікування аеромонозу (краснухи), зяберного некрозу і підвищення рибопродуктивності водойм. — ТУ 46.15.520. — 2000.

4 «Вітан». Препарат для стимуляції імунної системи, профілактики і лікування захворювань у риб та підвищення рибопродуктивності водойм. — ТУ У 24.4. 309950114. 002. — 2003.

5 *Тушиницька Н. Й., Янович В. Г.* Вплив препаратів «Бровасептол» і «Вітан» на активність антиоксидантної системи в організмі коропа, хворого на краснуху, при різних способах введення // Біологія тварин. — 2007. — Т. 9, № 1–2. — С. 195–198.

6 Методи досліджень з фізіології і біохімії сільськогосподарських тварин. — Львів, 1998. — 92 с.